

LIBRARY OF THE
YIVO INSTITUTE
57 EAST 23RD STREET
NEW YORK, N.Y. 10010

GEORGE GROSZ

974-1
.2

1974

A

1974-1

c.2.

GEORGE GROSZ

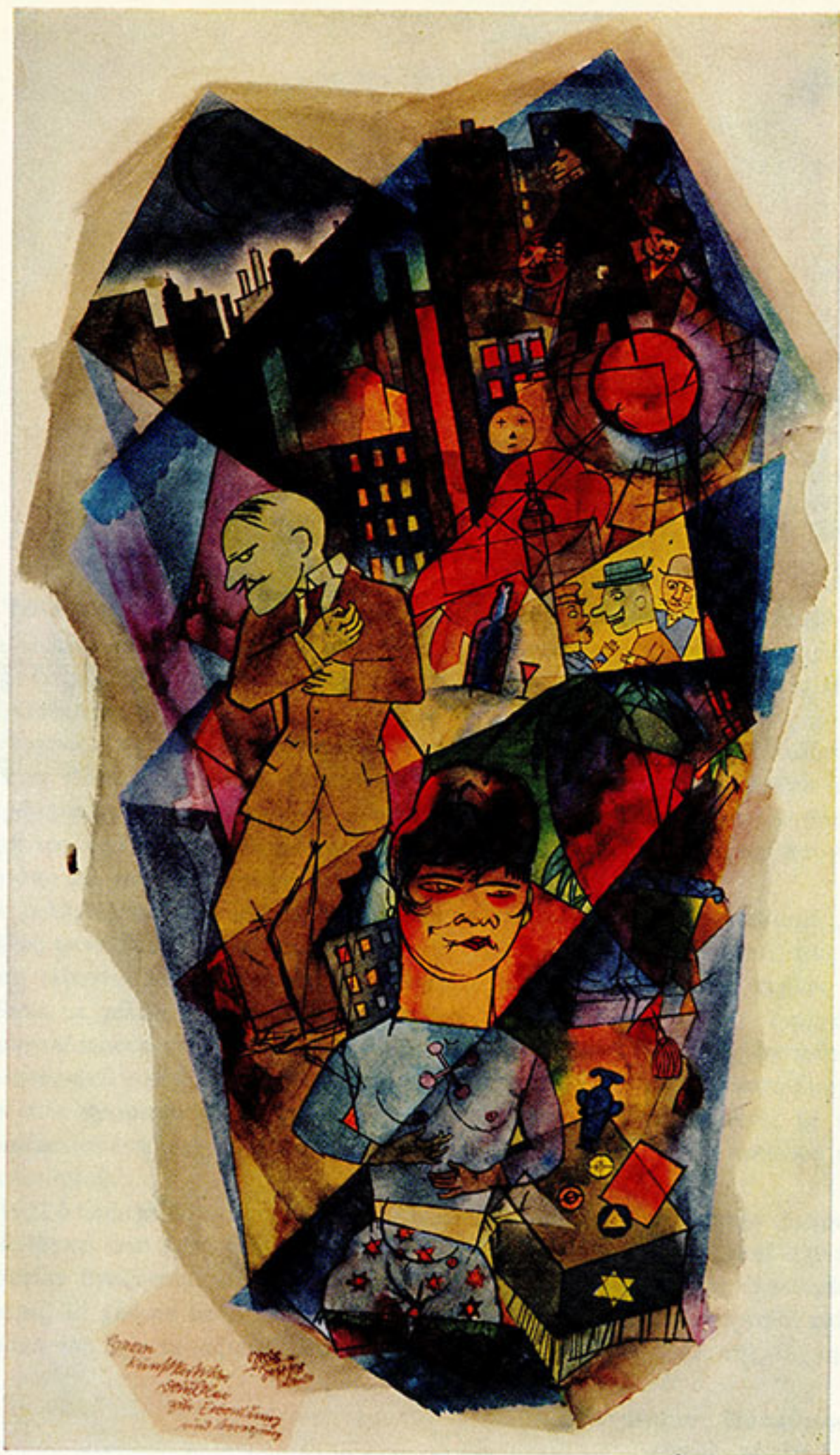
77 Έργα από τούς κύκλους

Ecce Homo και Hintergrund

Άθήνα 15-28 Ιανουαρίου 1974

Εθνική Πινακοθήκη — Μουσείο Άλεξάνδρου Σούτζου

Ein
Kampfplan
für die
Lösung
und Befreiung

Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη καὶ Μουσεῖο Ἀλεξάνδρου Σούτζου σὲ συνεργασία τῆς μὲ τὸ Goethe-Institut παρουσιάζει μίᾳ σειρά ἔργων τοῦ ζωγράφου καὶ χαρακτῆ George Grosz (1893 - 1959), ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ 1932 ἐργάσθηκε καὶ δίδαξε στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Τὰ ἐγχρωμα σχέδιά του ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν πρώτη σειρά τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Ecce Homo» καὶ ποὺ πρωτοπαρουσιάσθηκαν στὸ Βερολῖνο στὰ πρῶτα μετὰ τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο χρόνια, παρουσιάζουν τὸν Grosz μετὰ τὴν ἀποδέσμευσή του ἀπὸ τὸν κοινωνικὸ ρεαλισμὸ καὶ ἐκφράζουν τὴν βαθιὰ του ἀπογοήτευση ἀπὸ τὶς νεανικὲς ἰδεολογικὲς του τοποθετήσεις.

Σὰν καλλιτέχνης ὁ Grosz χρησιμοποιεῖ τὰ μέσα ποὺ ἔδωσε ὁ Ντανταϊσμὸς, μὲ ἓνα ὅμως μεγαλύτερο φουτουριστικὸ συγχρονισμό. Ἔτσι οἱ ζωγραφικὲς του ἐκφράσεις γίνονται πνευματικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ διαφανεῖς. Μολονότι κυρίως ἐκφράσθηκε μὲ γελοιογραφικὰ ἐγχρωμα σκίτσα, ὥστε νὰ θεωρῆται σὰν ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους γελοιογράφους τοῦ πρώτου μισοῦ τοῦ αἰῶνα μας, ἐν τούτοις ἡ καλλιτεχνικὴ του ἔξαρση καὶ ἡ δυναμικὴ ζωγραφικὴ του παρουσίαση ἐκφράζονται στὶς προσωπογραφίες του. Ὁ ἄνθρωπος παρουσιάζεται σ' αὐτὲς μὲ τὴν προγραμματισμένη μηχανικὴ ζωὴ του, σὰν ἓνα θῦμα τῆς τεχνικῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ 1932 ὁ George Grosz μετὰ ἀπὸ πολλὰ ἀναζητήσεις μεταβαίνει στὴν Ἀμερικὴ ὅπου διδάσκει στὸ «Art Students League» ἐνῶ συγχρόνως βρίσκει ἐκεῖ τὴν ἐπιείκοσα ἐπιβλεπόμενὴ πνευματικὴ-καλλιτεχνικὴ καὶ ἀνθρώπινη ἐλευθερία.

Σήμερα, 15 χρόνια μετὰ τὸν θάνατό του τὸ ἔργο του, ἔχει ἀναγνωρισθῆ καὶ ἡ προσφορά του ἔχει καταξιωθῆ μέσα στὶς γενικώτερες τοποθετήσεις τῆς Τέχνης.

Δημήτριος Παπαστάμου

Ὁ George Grosz καὶ τὸ ἔργο του

Ἡ κριτικὴ τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς κοινωνίας εἶναι αὐτονόητο ἱστορικὸ δεδομένο στὸ Βερολίνο, τόσο στὰ πλαίσια τῆς παράδοσης ὅσο καὶ τῆς πρωτοπορίας τῆς καλλιτεχνικῆς ζωῆς τῆς πόλης. Ὁ ἀντιδραστικὸς καθωσπρεπισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ Γουλιέλμου ἦταν ξένο στοιχείο, πού τὸ 1918, ὅταν ἀνακηρύχθηκε δημοκρατία σ' αὐτὴ τὴν πόλη, κατέληξε στὰ σκουπίδια, ὅπου ἄλλωστε ἦταν ἡ θέση του ἀπὸ τὴν ἀρχή. Τὸ πομπῶδες στὴλ τοῦ Γ' Ράιχ, ἡ ἐθνικιστικὴ καὶ φυλετικὴ τέχνη τῶν Χιτλερικῶν — ἐπιβεβλημένο προϊόν τῆς «εὐθυγράμμισης», στομφώδες ὅσο καὶ πρωτόγονο σχῆμα τοῦ φασισμού — τὸ κορόιδευε ἢ τὸ ἀγνοοῦσε ὁ ἀληθινὸς Βερολινέζος. Οἱ πραγματικοὶ καλλιτέχνες γιὰ τοὺς Βερολινέζους ἦταν π.χ. ὁ Ἄντολφ Μέντσελ, ὁ ὁποῖος ἔφερε στὸ καλλιτεχνικὸ προσκήνιο τὸ βιομηχανικὸ τοπίο, παράλληλα μὲ τὶς μεγάλες δεξιώσεις τοῦ Κάιζερ· ὁ Μάξ Λήμπερμαν, τὸν ὁποῖο στιγμάτισαν οἱ Ναζί· ὁ Βέρνερ Χέλντ, ὁ πορτραίτιστας τῶν τοίχων τῶν σπιτιῶν καὶ τῶν δρόμων ἐνὸς Βερολίνου πού ἀνήκε στις ἐργαζόμενες τάξεις τῆς πόλης· καί, φυσικά, ὁ Χάινριχ Τσίλλε, ὁ ἐξαιρετικὸς εἰκονογράφος τοῦ προλεταριακοῦ περιβάλλοντος τοῦ Βερολίνου· τέλος ὁ Τζῶρτζ Γκρός, στὴν ἐργασία τοῦ ὁποῖου ἀναφέρεται αὐτὴ ἡ ἐκθεση.

Ὁ Τζῶρτζ Γκρός γεννήθηκε στὸ Βερολίνο τὴν 26ῆ Ἰουλίου 1893, ἔζησε τὰ παιδικὰ καὶ ἐφηβικά του χρόνια κυρίως στὴν πόλη Στόλπ, πού ἀνήκε τότε στὴν Πομερανία καὶ σήμερα στὴν Πολωνία, φοίτησε στὴ Βασιλικὴ Ἀκαδημία Τέχνης τῆς Δρέσδης κοντὰ σὲ εὐσυνείδητους ἀλλὰ λίγο-πολὺ ἀσήμαντους καθηγητές. Ἀποφασιστικὴ ὑπῆρξε γιὰ κείνον ἡ σπουδὴ του στὴ Σχολὴ Διακοσμητικῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου, ὅπου μεταξὺ 1912 καὶ 1916 ἦταν μαθητὴς τοῦ Ἐμιλ Ὁρλικ. Σ' αὐτὸν ἰδίως διδάχτηκε ἐκεῖνη τὴν ἐξοχη, ἀδρή, καυστικὴ γραμμὴ, ἡ ὁποία ἐπαιξε τόσο σημαντικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωση τῶν μετέπειτα κοινωνικοκριτικῶν ἔργων του· τῶν ἔργων πού τὰ θέματά τους παραμένουν ὡς σήμερα ἐπίκαιρα καὶ θὰ παραμένουν, ὅσο στὸν κόσμον θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ δίνουν τὸν τόνο ἢ ὠμὴ βλακεία τῶν μικροαστῶν καὶ ἡ ὁποιαδήποτε ἰδεολογία τῆς βίας. Ἄν καὶ στὸ μεταξὺ πολλὰ ἀπὸ τὰ σκίτσα του δημοσιεύτηκαν στὸ «Ull» («Καλαμπούρου»), «Lustige Blätter» («Εὐθυμα φύλλα») καὶ σὲ ἄλλα περιοδικὰ, τὰ ἄρθρα τοῦ Τέοντορ Ντόμπλερ στὰ «Weisse Blätter» («Λευκὰ φύλλα») ἦταν ἐκεῖνα πού τὸν πρωτόκαναν γνωστὸ στους καλλιτεχνικοὺς κύκλους, κατάλληλο γιὰ ἐκθέσεις — θὰ λέγαμε.

Τὸ 1918 ὁ Τζῶρτζ Γκρός ἐγκαταστάθηκε στὸ Βερολίνο, προσχώρησε στὴν ἀντι-αστικὴ κίνηση Νταντὰ καὶ ἱδρυσε μαζὺ μὲ τὸν Βήλαντ Χέρτσφελντε τὸ περιοδικὸ «Die Pleite» («Ἡ χρεωκοπία») (1919 - 1924), μὲ τὸν Φράντς Γιούνγκ τὸ ἐντυπο «Jedermann sein eigener Fußball» («Καθένας τὸ δικό του ποδόσφαιρο») καὶ μὲ τὸν Κάρλ Ἀϊνστάϊν τὸ φυλλάδιο «Der blutige Ernst» (τίτλος πού

στά ελληνικά μπορεί να σημαίνει «Η θανάσιμη σοβαρότητα» ή «Ο αίματοβαμμένος Έρνέστος»): όλα κραυγές ενάντια στο τότε κατεστημένο. Προς την ίδια κατεύθυνση έτεινε και το σατιρικό θέατρο μαριονέτας, που δημιούργησε μαζί με τον Τζών Χάρτφελντ στο καμπαρέ «Schall und Rauch» («Αερολογήματα»), στο υπόγειο του Θεάτρου Ράινχαρτ. Δεν είναι λοιπόν περίεργο που επανειλημμένα ή στρατιωτική αστυνομία και ή αστυνομία ήθων τον έσυραν στα δικαστήρια και τον καταδίκασαν. Το 1918 μάλιστα σώθηκε από ποινή θανάτου χάρη σε παρέμβαση της τελευταίας στιγμής. Διάφορα ταξίδια στη Γαλλία, αλλά και εκδρομές στη Σκανδιναβία, στη Σοβιετική Ένωση (μαζύ με τον Μάρτιν Άντερσεν-Νέξαι), στην Έλβετία και στις ΗΠΑ διαπλάτυναν τους ορίζοντές του, ενώ παράλληλα επεκύρωσαν την ορθότητα των σταθερών αισθητικών του επιδιώξεων ως συμβολή στη μεταβολή των κοινωνικών συνθηκών.

Το 1933 ο Τζώρτζ Γκρός μετανάστευσε στη Νέα Υόρκη, όπου ίδρυσε δική του σχολή καλών τεχνών και δίδαξε σε διάφορα ινστιτούτα. Νά όμως που αυτός, ο οποίος το 1938 έχασε τη γερμανική ύπηκοότητα και του οποίου το έργο χαρακτηρίστηκε δημόσια από τους γερμανούς φασίστες σαν «έκφυλισμένο» και καταστράφηκε εν μέρει, δεν βρήκε στο Νέο Κόσμο το ύλικό που θά ταίριαζε στο κριτικό ταλέντο του. Έκτός από μερικές εξαιρέσεις, τά έργα που φιλοτέχνησε εκεί ξεπέφτουν φανερά στο ρομαντισμό. Το περίφημο παλιό Βερολινέζικο στυλ του, που άλλοτε έτριζε τόσο τά δόντια, έγινε στις ΗΠΑ ήμερο, μαλθακό, τέλεια απογοήτευση. Ούτε άλλαξε τίποτα το γεγονός ότι τότε ακριβώς ο ίδιος γέμισε με δόξες και τιμές. Π.χ. ή Άκαδημία Καλών Τεχνών της γενέτειράς του τον έκανε μέλος της την 23η Νοεμβρίου 1958. Τον επόμενο χρόνο ο Τζώρτζ Γκρός επέστρεψε στο Βερολίνο, παρόλο που ένδόμυχα δεν τό ήθελε. Έτσι και ο θάνατος τον βρήκε μερικές εβδομάδες αργότερα, στις 6 Ιουλίου 1959, στην πόλη όπου πρωταντίκρυσσε τό φώς του πάντα διεφθαρμένου κόσμου.

Αυτή ή έκθεση παρουσιάζει 77 διαλεγμένα έργα του Τζώρτζ Γκρός από τους κύκλους έργων ή λευκώματα «Ecce Homo» («Ίδε ό Άνθρωπος») (1923) και «Hintergrund» («Φόντο») (1928), που στην εποχή τους επέσυραν σημαντικές χρηματικές ποινές στον καλλιτέχνη. Στην πρώτη περίπτωση, τό 1923, καταδικάστηκε για «προσβολή της δημοσίας αιδούς» σε πρόστιμο 6000 μάρκων και στη δεύτερη περίπτωση, τό 1928 για «περιύβριση των θείων» σε πρόστιμο 2000 μάρκων. Στόν κύκλο «Ίδε ό Άνθρωπος», ο οποίος περιλαμβάνει τόσο άπλά σκίτσα με πέννα όσο και εγχρωμα έργα, ο Γκρός αποδεικνύεται «είδήμων των φυσικών επιστημών» με την ανατομική και αποκαλυπτική πέννα του, που αντιμετώπιζει δικαιολογημένα ανελήητα τον άστο και τό περιβάλλον του της τελευταίας άστικής περιόδου. Πρόκειται για έπιβαρυντικές άπεικονίσεις που δεν σηκώνουν συγκάλυψη ή αντιρρήσεις: δεν πρόκειται για άποσπάσματα, παρά για συνθέσεις όλων των πεδίων δράσης όχι μόνο ένός ανθρώπινου τύπου διαμορφωμένου ιστορικά — δηλ. της τευτονικής φυλής υπερανθρώπων — αλλά και εκείνου του είδους των ανθρώπων που άποκομίζει ώφέλη από τό «ιδεώδες» τους: τον άπάνθρωπο άνθρωπισμό.

Τήν ώθηση για τον κύκλο «Φόντο» τήν έδωσε στον Τζώρτζ Γκρός ή παράσταση του «Σβέικ» στο Βερολινέζικο θέατρο Πισκάτορ (1928). Στο σατιρικό, άκόμα επίκαιρο μυθιστόρημά του «Οί περιπέτειες του καλού στρατιώτη Σβέικ» (1921) ο Γιάροσλαβ Χάσεκ παρουσίαζε τό άντιστασιακό πνεύμα του έθνικού άγώνα, που διεξήγαγαν πονηρά οί Τσέχοι μέσα στο στράτευμα της Αύστροουγγαρίας, και παράλληλα δημιουργούσε ένα παράδειγμα για κάθε καινούργια περίπτωση αυτού του είδους. Γιαυτό τό θέμα τό χρησιμοποίησαν π.χ. ο Πισκάτορ σαν δίδαγμα για τή Δημοκρατία της Βαϊμάρης και ο Μπέρτολτ Μπρέχτ ενάντια στο Χιτλερικό φασισμό. Χρειάστηκε μόνο να μεταβληθούν τά σημάδια και τά πρότυπα της αιώνιας βίας, ή οποία κάθε φορά ξανασταυρώνει τον άληθινό Υίόν του Άνθρώπου — τήν τάξη των σωματικά πιό άδύναμων, έπομένως και καταπιεσμένων και θυμάτων έκμετάλλευσης — είτε με άκάνθινο στεφάνι είτε με φίμωτρο. Στο λεύκωμα «Φόντο» ο Τζώρτζ Γκρός βγάζει στο προσκήνιο, άρα ξεσκεπάζει, τό φόντο των διαρκώς επαναλαμβανόμενων παρεμβάσεων των αντιδραστικών, ιμπεριαλιστών του Χτές εις βάρος των προοδευτικών, με τήν έννοια του Κάρλ Μάρξ, των ανθρώπων του Αύριο.

Κατάλογος έκθεμάτων

1 Πορτραίτο του Τζώρτζ Γκρός (φωτογραφία)

Υδατογραφίες και σχέδια του Γκρός σε αναπαραγωγή από τις πλάκες των πρωτοτύπων εκδόσεων, που κυκλοφόρησαν σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων.

ECCE HOMO

Λεύκωμα, έκδοση 1923

- 2 Περαστικοί, 1921
- 3 Ούισκυ, 1917
- 4 Καλλονή, έσε ύμνω, 1920
- 5 Ίδε ο Άνθρωπος, 1921
- 6 Μπαμπάς και μαμά, 1922
- 7 Τοκετός, 1916
- 8 Δύναμη και χάρη, 1922
- 9 Ο έμπορος λευκής σαρκός, 1918
- 10 Soirée, 1922
- 11 Νύχτα του μεσοκαλόκαιρου, 1918
- 12 Αφιερωμένο στον καθηγητή Φρόντ, 1922
- 13 Ο άνθρωπος είναι καλός, 1921
- 14 Βάλς όνειρο, 1921
- 15 Ω κόσμε τρελλέ, μακάριο έσο τσίρκο τερατουργημάτων, 1916
- 16 Πρίν την άνατολή, 1922
- 17 Δειλινό, 1922
- 18 Friedrichstraße, 1918
- 19 Οίκογένεια, 1916
- 20 Από την έποχή της νιότης, 1922
- 21 Σκυθρωπός άνθρωπος, 1918
- 22 Χαιρετίσματα από τη Σαξωνία, 1920
- 23 Μασσαλία, 1919
- 24 Διαγωνισμός καλλονής στη Motzstraße, 1918
- 25 Η καλή κοινωνία, 1920
- 26 Τεθλιμμένοι συγγενείς, 1921
- 27 Άρραβών, 1922
- 28 Άστική κοινωνία, 1920
- 29 Νέα γενιά, 1922
- 30 Ο ύποχονδριακός Otto Schmalhausen, 1921
- 31 Seragé, 1922
- 32 Ο δαιμονισμένος βοηθός δασονόμου, 1918
- 33 Δύσκολοι καιροί, 1919

- 34 Οικοδεσπότης, 1919
- 35 Ἡ δύναμη τῆς μουσικῆς, 1922
- 36 Σεξουαλικὸ ἐγκλημα στὴν Ackerstraße, 1916
- 37 Τὸ μεγάλο κεφάλαιο, 1922
- 38 Τὴ νύχτα, 1919
- 39 Ὁ Dr. Huelsenbeck στὸ τέλος, 1920
- 40 Café, 1916
- 41 Ἡμέρα τῶν τευτόνων, 1921
- 42 Ὅταν κλείνουν τὰ μαγαζιά, 1920
- 43 Ἀφιερωμένο στὸν Φράντς Γιούνγκ, 1917
- 44 Μορφές τῆς πατρίδας, 1920
- 45 Τετραόροφη πολυκατοικία, 1916
- 46 Ἀκροβάτες, 1915
- 47 Εὔα, 1918
- 48 Ἰκανὸς πρὸς ὑπηρεσίαν, 1920
- 49 Ἀπάχηδες, 1916
- 50 Ἐντιμὸς ἄνθρωπος, 1921
- 51 Esplanade, 1921
- 52 Διατομή, 1920
- 53 Καυγᾶς, 1921
- 54 Νειῶτα, 1920
- 55 Προάστειο, 1917 (ἐξώφυλλο)
- 56 Τρίο, 1919
- 57 Ἀδιατάρακτο εἰδύλλιο, 1921
- 58 Κεφάλια, 1921
- 59 Ἐξοδος, 1921
- 60 Τὸ τέλος, 1917
- 61 Τὸ Πάτερ ἡμῶν, 1921

HINTERGRUND (ΦΟΝΤΟ)

Λεύκωμα με σκίτσα καὶ σχέδια ἀπὸ τὴν παραγωγή τοῦ «Καλοῦ Στρατιώτη Σβέικ» τοῦ Πισκάτορ, ἔκδοση 1928.

- 62 Σβέικ: «ἀναφέρω εὐπειθῶς ὅτι εἶμαι ἠλίθιος. . .»
- 63 Γίνετε ὑποτελεῖς τῶν Ἀρχῶν
- 64 Ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ
- 65 Τὸ δέντρο τῆς ζωῆς
- 66 Σ' ἀγαπῶ!
- 67 Ὅλος ὁ λαὸς εἶναι μιὰ συμμορία ὑποκριτῶν
- 68 Σὲ τρεῖς μέρες θὰ εἴσαστε ἰκανὸς γιὰ τὸ μέτωπο
- 69 Λίγη ἐνθάρρυνση
- 70 Ξεχύνεται τὸ Ἅγιο Πνεῦμα
- 71 Τσιμουδιά καὶ δουλειά
- 72 Χαμογελάστε, παρακαλῶ
- 73 Ὁ πόλεμος γιὰ μένα ἦταν σὰν λουτροθεραπεία
- 74 Ψυχὴ τε καὶ σῶματι γιὰ τὴν πατρίδα
- 75 Πάλι ξανά: «Ὅσο πιὸ σκληρὸς, τόσο πιὸ πονετικὸς»
- 76 Ἡ διοίκηση
- 77 Πρὸς τί;
- 78 Γεννηθήκαμε γιὰ νὰ ὑπακοῦμε!

- 1919 Ίδρύει τὸ περιοδικὸ Die Pleite (Ἡ χρεωκοπία) μαζὺ μετὸν Βήλαντ Χέρτσφελντε, τὸ Jedermann sein eigener Fußball (Καθένας τὸ δικό του ποδόσφαιρο) μαζὺ μετὸν Φράντς Γιούνγκ καὶ τὸ Der blutige Ernst (Ἡ θανάσιμη σοβαρότητα) μαζὺ μετὸν Κάρλ Ἄινσταϊν.
- 1919-20 Ντανταϊστικὲς θεατρικὲς παραστάσεις μετὴν ὁμάδα Die neue Jugend (Ἡ καινούργια νεολαία). Σατιρικὸ κουκλοθέατρο στὸ καμπαρέ Schall und Rauch (Ἀερολογήματα) στὸ ὑπόγειο τοῦ θεάτρου τοῦ Μάξ Ράινχαρτ.
- 1920 Στὶς 26 Μαΐου παντρεύεται τὴν Εὔα Πέτερ.
Πρόστιμο 5.000 μάρκων γιὰ ἐπίθεση κατὰ τοῦ στρατοῦ στὴ συλλογὴ του Gott mit uns (Ὁ Θεὸς μαζὺ μας). Μετὸν Χάρτφελντ κάνουν τὰ σκηνικὰ τοῦ ἔργου τοῦ Σάου «Καίσαρ καὶ Κλεοπάτρα» ποὺ διευθύνει ὁ Μάξ Ράινχαρτ.
- 1922 Ταξίδι στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση μετὸν Μάρτιν Ἄντερσεν-Νέξαι.
- 1923 Ecce Homo δημοσιεύεται. Πρόστιμο 6.000 μάρκων γιὰ προσβολὴ τῆς δημοσίας αἰδοῦς.
- 1924-5 Ἐπισκέπτεται τὸ Παρίσι.
- 1927 Τοῦ ἀπονέμεται τὸ Χρυσὸν Μετάλλιον τῆς πόλης τοῦ Ντύσελντορφ.
Ταξιδεύει στὴ νότιο Γαλλία.
- 1928 Συνεργάζεται στὴν παραγωγὴ τοῦ «Καλοῦ στρατιώτη Σβέικ» τοῦ Πισκάτορ. Σχέδια ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐργασία του δημοσιεύονται στὸ Hintergrund. Πρόστιμο 2.000 μάρκων (ἀργότερα ἡ ποινὴ ἀναιρεῖται ἀλλὰ τὰ ἔντυπα δημεύονται).
- 1930 Χρυσὸν Μετάλλιον γιὰ τὴν ἐκθεση τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, Ἄμστερνταμ.
- 1931 Τὸ Ἴνστιτούτο Τέχνης τοῦ Σικάγου τὸν βραβεύει.
Πρῶτὴ ἀτομικὴ ἐκθεση στὴν Ἀμερικὴ, Νέα Ὑόρκη.
- 1932 Ἐπισκέπτεται τὴ Νέα Ὑόρκη μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Συνδέσμου Σπουδαστῶν Καλῶν Τεχνῶν γιὰ νὰ διδάξει. Ἐπιστρέφει στὸ Βερολίνο τὸν Ὀκτώβριο.
- 1933 Ἐγκαθίσταται μετὴν οἰκογένειά του στὴ Νέα Ὑόρκη. Ἰδρύει σχολὴ καλῶν τεχνῶν μαζὺ μετὸν Μωρίς Στέρν. Ἐπίσης διδάσκει στὸ Σύνδεσμο Σπουδαστῶν Καλῶν Τεχνῶν μετὰ διακοπὲς ὡς τὸ 1955.
- 1935 Ταξιδεύει στὴ Γαλλία, Ὁλλανδία, Δανία καὶ Ἀγγλία.
- 1937 Μερικὰ ἔργα του περιλαμβάνονται στὴν Ἐκθεση Ἐκφυλισμένης Τέχνης, Μόναχο. 285 πίνακες του ἀποσύρονται ἀπὸ μουσεῖα τῆς Γερμανίας.
- 1938 Χάνει τὴ γερμανικὴ ἰθαγένεια καὶ παίρνει τὴν ἀμερικάνικη ὑπηκοότητα.
- 1941-2 Διδάσκει στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Πανεπιστημίου Κολούμπια.
- 1951 Ἐπισκέπτεται τὴν Εὐρώπη καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἐπιστρέφει στὴ Γερμανία.
- 1954-5 Παραμονὴ διαρκείας στὴ Γερμανία.
Σχέδια κοστούμιων γιὰ τὸ Θέατρο Κωμωδίας τοῦ Βερολίνου.
- 1958 Ἐκλέγεται μέλος τῆς Ἀκαδημίας Τέχνης τοῦ Βερολίνου.
- 1959 Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἀκαδημία Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ ἀπονέμει χρυσοῦν μετάλλιον.
Ἐπιστρέφει στὸ Βερολίνο, ὅπου καὶ ἐγκαθίσταται. Πεθαίνει στὸ Βερολίνο τὴν 6ῃ Ἰουλίου.

Τὰ ἐκτιθέμενα ἔργα
προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἄρχειο George Grosz
τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου

Ἡ ἐκθεση
συγκροτήθηκε ἀπὸ τὸν Δρα Walther Huder,
Διευθυντὴ τῶν Ἀρχείων τῆς Ἀκαδημίας Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου,
καὶ διοργανώνεται ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Goethe
σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐθνικὴ Πινακοθήκη Ἀθηνῶν

Ὁ κατάλογος
ἔγινε ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο Φ. Κωνσταντινίδη & Κ. Μιχαλᾶ, Ἀθήνα

Οἱ ἐγχρωμοὶ πίνακες
τυπώθηκαν ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο Ἄφων Hartmann, Βερολίνο

